

VÄLFÄRD, KLIMAT, JOBB, FRITID

Vänsterpartiets budget 2025
Örebro kommun

Innehållsförteckning

För Örebro:s framtid: välfärd, klimat, jobb och fritid i fokus.....	5
Ställningstaganden i budget	6
Finanspolitiska ställningstaganden.....	6
Kommunala bolag	7
Placera våra pengar klokt.....	8
Omprioriteringar	9
Övergripande politiska ställningstaganden	10
Ökad jämställdhet i Örebro	10
Den inkluderande kommunen	10
Fler fastanställda i välfärden	11
Äldreomsorg i kommunal regi.....	11
Besparingsuppdrag till Kommundirektören.....	11
Minska antalet höga chefer	12
Minskade barnkullar ger mer resurser i förskola och skola	12
Minskad konsultkostnad	12
Avsluta ägandeskapet av Örebro Airport.....	12
Sänkta arvoden för heltidspolitiker.....	13
Återbruk i alla led.....	13
Minskad välfärdsbrottslighet.....	13
Satsningar 2025	14
Kap 1: Ta kontroll över välfärden.....	15
Social välfärd.....	15
Minskad barnfattigdom och barns ekonomiska förutsättningar.....	15
Stöd till tjejer, kvinnor och barn	16
Stöd till människor - en bättre framtid.....	17
Rättvis tillgång till näringsrik mat för äldre	18
Utbildning.....	18
Mindre barngrupper och fler vuxna i förskolan och skolan.....	18
Gratis frukost i skolan	18
Jämlik möjlighet till måluppfyllelse i skolan	19
Säkra barns rätt till språket.....	20
Bibliotek för lärande.....	20
En medveten förskola och skola.....	20
Bostad	21

Billiga bostäder som matchar Örebroarnas behov	21
Bostad, stöd och uppsökande verksamhet mot hemlöshet	22
Kap 2: Ta kontroll över klimatomställningen	23
Utveckling, forskning och arbeten inom miljösektorn	23
Den hållbara kommunen	23
Den gröna kommunen	25
Lätt att ta sig fram hållbart inom Örebro kommun	25
Cykelkommunen Örebro	26
Kommunägt byggbolag och kommunal väghållning	26
Mer återbruk och bättre avfallshantering	27
Kap 3: Ta kontroll över jobb och fritid	28
Jobb	28
Arbetstidsförkortningar med bibehållen lön	28
Tryggare jobb, säkrare bemanning	29
Jämlika och jämställda löner	29
Etablering och jämställd integration	30
Antirasistisk strategi	31
Småföretagare, kvinnors företagande och generationsväxling	31
Minska arbetslösheten	32
Höj kompetensen i äldreomsorgen	32
Feriejobb - en första ingång i framtiden	33
Anställ teckenspråkig kompetens	33
Fritid	33
Långsiktig stöttning av folkbildningen	33
Synliggör och utveckla Örebro som kulturkommun	34
Gör hela Örebro tillgängligt för alla	35
Trygghet i stadsmiljö och parker	35
Bryt social isolering	36
Bibliotek för livslångt lärande	36
Jämlika fritidsgårdar	36
Jämställd idrott	37
Bilaga	38
Driftbudgetramar	38

För Örebro framtid: välfärd, klimat, jobb och fritid i fokus

Situationen för kommuner och regioner runt om i Sverige är svår. Den högnationalistiska regeringens prioriteringar är tydliga i att de återigen väljer att inte hjälpa till att säkerställa tillräckliga resurser till välfärden. Örebro kommun är inget undantag. När Sveriges kommuner och regioner (SKR) gick ut och flaggade för en höjning av de kommunala bidragen på 30 miljarder kronor enbart för att bibehålla nivån i välfärden valde regeringen att inte lyssna. Det blev ett dråpslag för kommunerna runt om i Sverige som helt lämnades åt sitt eget öde. Med en regering som redan hunnit bryta en stor del av sina vallöften ligger nu hela ansvaret hos kommunerna för att klara välfärden och få budgeten att gå ihop.

I Vänsterpartiets budgetförslag *Välfärd, Klimat, Jobb, Fritid 2025* går vi in med en kraftig förstärkning av välfärden. Vi ser hur tidigare års nedskärningar har slagit hårt och resulterat i att delar av verksamheter helt fått läggas ner. I majoritetens budget finns nedskärningar på 82 miljoner kronor men vad som ska yxas bort kommer vi inte få veta förrän i oktober 2024. Det skapar en ovisshet i verksamheterna och särskilt i välfärden där det behövs mer trygghet, inte mindre.

Vi vet att välfärden behöver varje krona i verksamheten. Vi väljer därför att prioritera annorlunda och satsa pengar där det behövs som mest - på förskola, skola, funktionsstöd, vård och omsorg. Vi ser helt enkelt inga andra alternativ för ett långsiktigt fungerande Örebro. Vi kan göra det eftersom vi har flera omprioriteringar som till exempel lägre politikerarvoden, färre konsulter, slopat stöd till den miljövidriga flygplatsen och att vi slutar med kostsamma privatiseringar inom äldreomsorgen.

Under året kom Öbo med besked om att de kommer att sälja ut ett stort antal lägenheter, för att ha råd med renoveringar, en osäkerhet som fortsätter att drabba dem med sämst förutsättningar. För oss är det därför extra viktigt att Öbo återgår till att först och främst vara en allmännytta och därför ställer vi tydliga krav på att Öbo ska renovera på ett mer hållbart sätt, till låga kostnader för att dels säkerställa ett bostadsbestånd som håller i längden men främst för att människor fortsatt ska ha råd att bo kvar. Vi ser de enorma behov som finns för att satsa på socialt förebyggande insatser och vi anser att det är dags att gå före och fånga upp människor innan de drabbas hårt av våld, utsatthet och dåliga förutsättningar.

Vi i Vänsterpartiet ser de enorma behov som nu finns i välfärden och vi väljer att lyssna. Vi väljer därför att införa 6 timmars arbetsdag, med bibehållen lön på tre avdelningar inom välfärden, inte bara på prov utan som en början på att successivt göra Örebro kommun till en attraktiv arbetsgivare, där personalen orkar jobba ett helt arbetsliv. Vi väljer att omfördela pengar från chefer, direktörer och konsulter dit pengarna behövs - till fler lärare i skolan, fler undersköterskor i äldreomsorgen, fler boendestödjare och fler förskolelärare samt mindre barngrupper. När de mest utsatta får det ännu tuffare fördjupas krisen i samhället - det är därför vi alltid kommer att bekämpa de klyftor som idag drar isär Örebro. I våra satsningar strävar vi alltid efter att alla ska ha jämlika förutsättningar att utbilda sig, arbeta, bo och leva. För oss är ett enat Örebro som drar åt samma håll en förutsättning för att alla ska få det bättre.

För vi vet att när vi skapar ett mer jämlikt Örebro så blomstrar kommunen. Vi kommer alltid att ta vårt ansvar för att politiken ska ge lösningar - inte skapa fler problem.

För vi vill ha ett Örebro för alla, genom hela livet. Det är det som är politikens ansvar!

Martha Wicklund

Kommunalråd, Vänsterpartiet Örebro

Ställningstaganden i budget

Med Vänsterpartiets politik organiseras kommunens verksamheter på ett annat sätt än idag. Det krävs ett långsiktigt helhetstänk för att återställa decennier av skadliga marknadsexperiment och privatiseringar. Varje enskild förändring kan inte alltid stå för sig själv, men kan vara nödvändig för att ekonomin och verksamheten ska gå ihop. När Vänsterpartiet styr Örebro kommun är en sådan avgörande förutsättning att äldreomsorgen drivs i kommunal regi. Endast då kan vi få överblick och kontroll över den sönderslagna hemvården och därmed skapa en hållbar ekonomi. Det är så vi skapar en verksamhet där personalen trivs och de äldre kan sättas i centrum igen. Valfriheten ska handla om de äldres vardag, inte om företagens rätt att tjäna pengar på skattebetalarna.

Decennier av hyvlingar har skapat en underfinansiering av verksamheterna. Genom konceptet *New Public Management* har man lånat teorier och verktyg från näringslivet och industrin som inte fungerar i en kommunal verksamhet. Det finns en övertro till att offentlig verksamhet kan öka sin "produktivitet" på samma sätt som ett löpande band där det produceras bilar. Nedskärningar i kommunens verksamhet leder främst till att färre förskollärare måste leda större barngrupper, eller att färre undersköterskor måste springa allt fortare i hemvården.

Vi tar ansvar för kommunens ekonomi, vilket betyder alla våra förslag är fullt finansierade och går att genomföra. I Vänsterpartiets budgetförslag sparar vi pengar genom att ställa om till en äldreomsorg i kommunal regi. Dessa medel används till kvalitetshöjande insatser för både de äldre och den viktiga personalen i välfärden. Medel till flygplatsen omfördelas av klimatskäl till gröna satsningar samt till satsningar inom barn- och utbildningsområdet. Pengar som idag satsas på otrygga timvikariat använder vi i stället till att skapa fler trygga fasta tjänster som höjer bemanningen inom barn- och äldreomsorg samt funktionsstöd. Dessa omprioriteringar har vi haft med i vår budget i många år vilket därför ger ett fullt ekonomiskt utfall omedelbart. Vi väljer också att nyttja en större del av budgeten till verksamheterna. I ett läge där välfärden blöder och personalomsättningen är hög är det inte tillfälle att lägga pengar på hög.

Finanspolitiska ställningstaganden

Det är alltid klokt att ha ett litet överskott i verksamheten. Efter en längre period av lågkonjunktur samt ett osäkert världsläge med bland annat krig i Europa som påverkar vår ekonomi väljer Vänsterpartiet att ha ett överskottsmål på 0,6 % vilket är lägre än majoriteten. De senaste årens stigande räntor och skenande priser på el, mat och hyra har slagit hårt mot människor med små ekonomiska marginaler. Våra omfördelningar av kommunens resurser innebär att vi frigör resurser som vi kan använda i välfärden där behovet av satsningar är stort istället för att göra ytterligare besparingar.

Förutom omfördelning av resurser tar vi inte heller ut någon vinst från de kommunala bolagen Öbo och Futurum. Istället för att generera vinst till kommunen ska pengarna återinvesteras i bolagen och på så vis pressa ner

hyresnivåerna. Med nuvarande styrning av Öbo ser vi hur nybyggda lägenheter står tomma, trots bostadsbrist, just för att folk inte har råd med de skyhöga hyrorna. Vi ser därför att det behövs en tydligare politisk styrning för att se till att kostnaderna hålls nere och att Öbos grunduppdrag om att tillhandahålla bostäder med rimliga hyror återigen blir högsta prioritet. Att sälja ut lägenheter för att bekosta renoveringar skapar en nedåtgående spiral som riskerar att minska Öbos kraft på bostadsmarknaden och det kommer vi alltid arbeta för att stoppa. Kommunens arbete med att bygga klimatsmart med ökande användning av återbruk av byggmaterial och fullt ut jobba med cirkulärt byggande skulle kraftigt påverka kostnaderna av investeringar i kommunen positivt samtidigt som det skulle göra viktig klimatnytta.

Vänsterpartiets ekonomiska politik och satsningar leder till en mer robust kommunal ekonomi och verksamhet. Privatiseringarna i äldreomsorgen har skapat en svåröverskådlig verksamhet med en rörig ekonomi. Med kommunal drift har vi lättare att planera verksamheten på längre sikt. Våra satsningar på arbetsmiljö och höjd grundbemanning inom välfärden har en positiv inverkan på både livskvalitet och ekonomi. Förutom de positiva effekter som personalen upplever direkt så minskar både korta och långa sjukskrivningar samtidigt som personalen trivs bättre och håller hela yrkeslivet. Detta är en viktig pusselbit för att lösa de kostnadsdrivande utmaningar med hög personalomsättning och kompetensflykt som kommunen har idag.

I takt med att Sveriges befolkning i arbetsför ålder minskar så ökar även kostnaderna för välfärden. Ökade mat- och elpriser har drabbat även kommunens ekonomi, och högerregeringens statsbidrag täcker inte kostnaderna för att behålla den befintliga nivån inom välfärden. Det har lett till stora nedskärningar inom kommuner i hela landet, inte minst inom den hårt ansträngda välfärden. I den lågkonjunktur som Sverige har befunnit sig i de senaste åren behöver kommunen vidta åtgärder som bidrar till att vända konjunkturen och samtidigt värna samhällets mest utsatta och stärka välfärden. Det finns inget egenvärde för kommunen att göra stora överskott när pengarna desperat behövs ute i verksamheterna, vi ser därför att det är rimligt att sänka kommunens överskottsmål och självfinansieringsgrad. För att säkra upp väljer vi i stället att höja summan för Kommunstyrelsens oförutsedda behov.

- *Kommunalskatten för år 2025 ska vara 21,35 kr.*
- *Överskottsmålet för år 2025 ska vara 0,6 %.*
- *Omprovning – Kommunstyrelsens oförutsedda behov.*

Kommunala bolag

Örebro kommun är hel- eller delägare av flera bolag. Några av dem genererar avkastning till kommunen för att finansiera eller bygga ut välfärden. I Vänsterpartiets budgetförslag ingår en utdelning om 30 miljoner kronor från Örebroporten. Däremot tycker vi inte att det är skäligt att ta utdelning från det allmännyttiga bostadsbolaget Örebrobostäder AB (Öbo) eller Futurum som har hand om kommunens skollokaler. Även om vinstkravet på Öbo har tagits bort i majoritetens budget återstår en utdelning från Örebro Rådhus AB i samma nivå

som tidigare år vilket gör att frågan då kvarstår; var ska övrig utdelning tas om inte från Öbo? Eftersom det finns ett stort renoveringsbehov av allmännyttan i kommunen anser vi inte att det finns utrymme för avkastning till kommunen utan att det drabbar hyresgästerna genom hyreshöjningar och utförsäljningar.

De kommunala bolagen spelar en stor roll i klimatomställningen och bör, som övriga kommunala verksamheter, följa programmet för hållbar utveckling – *Vårt hållbara Örebro*. Utöver detta vill vi även att Öbo, Örebroporten och Futurum ska anlägga solpaneler på fastigheternas tak.

Uppdraget för Örebrokompaniet bör ses över och effektiviseras. Syftet är att Örebrokompaniet ska marknadsföra kommunen generellt och hjälpa arrangörer i kommunen med sin marknadsföring. De ska inte själva vara arrangör och bör därför inte satsa på egna evenemang. På samma sätt ser vi att Kultur- och fritidsnämnden är mer lämpade att dela ut stöd till olika kulturevenemang, något som idag sköts av Örebrokompaniet. Det är viktigt att en tät samverkan sker mellan Örebrokompaniet och andra kommunala/regionala verksamheter så som biblioteket, Örebro läns museum, Örebro konsthall etcetera.

Placera våra pengar klokt

Kommunen avsätter årligen stora resurser till framtida pensionsutbetalningar. Vänsterpartiet vill att hela pensionskapitalet ska placeras i räntebärande värdepapper i stället för på börsen. Vi menar att börsplaceringar är ett alltför stort risktagande samtidigt som det är omöjligt att konsekvent tillämpa tillräckligt strikta etiska regler. Vid placeringar i statliga värdepapper vet man redan från början vilken avkastning som kommer att utgå och samtidigt står staten som garant för att pengarna betalas tillbaka. Det är en mycket tryggare placering som inte gör att nedgångar på börsen måste betalas av kommunens anställda och leda till bristande kvalitet i våra verksamheter. Kommunens satsningar ska också vara etiska och klimatsmarta och vi vill att Örebro kommun ska använda en bank med god skattemoral men även ett hållbart och etiskt förhållningssätt.

- *Ta mindre risker med pensionspengarna.*
- *Säkerställ att vi använder en bank med god skattemoral och ett hållbart och etiskt förhållningssätt.*

Omprioriteringar

Resultatbudget, Belopp i miljoner kronor	Bokslut 2023	Rev Budget ÖSB 2024 jun	Budget 2025	VKJF 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	2 714	2 980	3 058	3058	3 187	3 314	3 458
Verksamhetens kostnader	-13 008	-13 622	-13 977	-14 117	-14 568	-15 148	-15 810
- varav effektiviseringsbehov	111	101	86	82	82	82	82
Avskrivningar	-274	-310	-310	-310	-330	-350	-360
Verksamhetens nettokostnader	-10 568	-10 952	-11 230	-11369	-11 711	-12 184	-12 711
Skatteintäkter	8 379	8 582	8 925	8925	9 344	9 721	10 143
Generella statsbidrag	2 279	2 447	2 514	2514	2 536	2 573	2 597
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	10 659	11 029	11 438	11438	11 881	12 294	12 740
Verksamhetens resultat	91	77	209	69	169	110	29
Finansnetto	479	250	275	275	290	270	270
- varav utdelning från bolagen	30	65	65	30	65	65	65
Årets resultat	570	327	484	344	459	380	299

Nyckeltal, procent:	Bokslut 2023	Rev Budget ÖSB 2024 jun	Budget 2025	VKJF 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Årets resultat genom skatteintäkter och generella statsbidrag	5,3%	3,0%	4,2%	3,0%	3,9%	3,1%	2,3%
Verksamhetens resultat genom skatteintäkter och generella statsbidrag	0,9%	0,7%	1,8%	0,6%	1,4%	0,9%	0,2%
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	99,1%	99,3%	98,2%	99,4%	98,6%	99,1%	99,8%
Självfinansieringsgrad skattefinansierade investeringar i kommunen			119%	96%	110%	96%	82%
Investeringsutrymme, skattefinansierad verksamhet			709	569	694	625	549
Skattefinansierade investeringar IP			595	595	633	651	672
Investeringsvolym VA, Avfall			575	575	599	398	428
Avskrivningar VA och Avfall			85	85	95	105	110

Övergripande politiska ställningstaganden

Ökad jämställdhet i Örebro

För Vänsterpartiet är jämställdhet inte förhandlingsbart. Det ska inte kunna vägas mot andra politiska mål eller väljas bort med hänvisning till exempelvis bristande resurser. Vänsterpartiet har och driver förslag för ökad jämställdhet inom samtliga politikområden och vill att kommunen ska vara vägledande i jämställdhetsarbetet. Det gäller både i fördelning av resurser och utformning av kommunens verksamheter och service. Strategin för ett jämställt Örebro 2016–2025 ska vara styrande för Örebro kommuns jämställdhetsarbete och Jämställdhetsdelegationen ska ha rollen som en stark pådrivande kraft. Jämställdhetsperspektivet ska vara integrerat i all budgetprocess, så kallad gender budgeting, och den kompetenshöjning som krävs för att genomföra detta ska erbjudas. All individbaserad statistik ska vara könsuppdelad och alla beslut som tas i kommunen ska föregås av en könskonsekvensanalys.

- *Kommunens arbete med gender budgeting och konsekvensanalyser ska stärkas.*

Den inkluderande kommunen

I en tid då hbtqi-personers rättigheter och säkerhet försämras och hotas runtom i världen men även här i Sverige är det viktigt att vi står upp för allas lika värde. Vi vill också att kommunen tydligt tar ställning för hbtqi-rörelsen och mänskliga rättigheter, bland annat genom att flagga med regnbågsflaggan under exempelvis Örebro Pride. Det krävs en medvetenhet även inom stadsplaneringen för att alla örebroare ska känna sig inkluderade och trygga i kommunen. Ett exempel skulle kunna vara att ha regnbågsfärgad belysning i Rudbeckstunneln.

Det är också viktigt att alla personer, oavsett sexuell läggning, könsuttryck eller könsidentitet ska känna sig väl bemötta inom kommunala verksamheter. Extra fokus bör läggas på transpersoner, eftersom de i högre grad än andra drabbas av psykisk ohälsa och är överrepresenterade i självmordsstatistiken. I Örebro har ett steg i rätt riktning tagits genom den hbtq-plan som kommunen har antagit. För att kommunen ska bli bättre på att säkerställa att hbtqi-personers rättigheter tillgodoses vill vi inrätta ett särskilt hbtqi-råd. För att kommunens beslutsfattare ska kunna fatta väl avvägda beslut och se till behoven hos alla örebroare i kommunen vill vi att samtliga ledamöter i Kommunfullmäktige genomgår en hbtqi-diplomering.

Vi vill att Örebro kommun säkerställer att all stödjande personal inom välfärdsområdet och inom förskolan och skolan har kompetens för ett korrekt bemötande av hbtqi-personer. För att äldre hbtqi-personer ska bli korrekt bemötta vill vi att minst en avdelning på något av kommunens vård- och omsorgsboenden har en tydligt hbtqi-profil med spetskompetens.

- *Flagga med Prideflaggan på kommunala byggnader under Örebro Pride.*

- Inrätta ett hbtqi-råd med uppgift att säkerställa genomförandet av kommunens skyldigheter för hbtqi-personers rättigheter.
- Hbtqi-diplomera Kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare.
- Förskolor, grundskolor och gymnasieskolor arbetar aktivt med normkritik som inkluderar hbtqi-kompetens.
- Minst en avdelning på något av kommunens vård- och omsorgsboenden har en tydlig hbtqi-profil med spetskompetens.

Fler fastanställda i välfärden

Andelen timanställda inom skolområdet samt social välfärd ligger på orimligt höga nivåer. Inom vård och omsorg är cirka 20 % av baspersonalen idag timanställda, vilket skapar en kostsam och svåröverskådlig bemanningsplanering. Inom området social välfärd går cirka 4 000 personer på timanställningar som motsvarar cirka 900 heltidstjänster. En del av dessa utgörs bland annat av studerande som jobbar extra, men merparten utgörs av personer som med nuvarande upplägg tvingas pussla ihop flera olika timanställningar för att kunna få ihop en lön som går att leva på. Att minska andelen timanställda och samtidigt öka andelen fastanställda skulle innebära stora besparingar då administrationsbördan minskas väsentligt samtidigt som bemanningsplaneringen blir mer överskådlig.

- *Minska andelen timanställda och anställ mer fast personal.*

Äldreomsorg i kommunal regi

Privatiseringen av välfärden är skadlig och måste upphöra. Det är avgörande för kommunens ekonomi att äldreomsorgen återtas i kommunal regi. Sedan LOV (lagen om valfrihetssystem) infördes har hemtjänsten i kommunen gått med enorma underskott. Det finns många problem med privatiseringarna, men det kan sammanfattas i två delar. Den första delen handlar om den dyra administrationen och kontrollen av systemet. Trots att kommunen idag lägger enorma resurser på att administrera och kontrollera privata aktörer i äldreomsorgen ser vi gång på gång allvarliga brister i verksamheterna. Det finns ett inbyggt systemfel i LOV där vinstdrivna aktörer som fuskar gynnas ekonomiskt, samtidigt som aktörer med omsorgsintresse som drivkraft missgynnas. Den andra delen handlar om att LOV är kostnadsdrivande både för privata och kommunala utförare, något som både Statskontoret och andra utredare har konstaterat. Sammantaget skapar det en ryckig, kostsam och ineffektiv organisation.

- *Kommunalt driven äldreomsorg i stället för dyra privatiseringar.*

Besparingsuppdrag till Kommundirektören

I samband med att en ny nämndorganisation togs i bruk i början av 2023 gjordes också besparingar på politiken, bland annat genom en minskning av antal nämnder och förtroendeuppdrag. I förarbete och beslut kring omorganisationen framgick det att det skulle innebära besparingar och effektiviseringar inom tjänstemannaorganisationen. Vi har dock ännu inte sett någon besparing, tvärtom har vi sett hur den centrala ledningen under Kommundirektören har växt

och att fler chefer, direktörer och andra höga tjänstepersoner har tillsats. Vi väljer därför att ge kommundirektören i uppdrag att se över sin organisation med syfte att genomföra effektiviseringar som minskar kommunens kostnader.

- *Ge kommundirektören i uppdrag att se över och införa besparingsåtgärder inom den närmaste ledningsorganisationen.*

Minska antalet höga chefer

Samtidigt som den politiska organisationen i Örebro kommun har minskats så har antalet höga tjänstemän och chefer ökat. Parallellt med detta fortsätter behovet av baspersonal inom välfärden att öka i takt med att andelen äldre med behov fortsätter att öka. I stället för fler höga tjänstemän och direktörer vill vi se en omfördelning av medlen. Vi väljer att lägga dessa medel på att anställa mer av den viktiga personalen som arbetar på golvet inom välfärden.

- *Ge kommundirektören i uppdrag att minska ner på andelen höga tjänstemän inom den egna organisationen.*

Minskade barnkullar ger mer resurser i förskola och skola

Antalet barn i förskola och grundskola minskar under de kommande åren. Förutom att freda förskolan och grundskolan från effektiviseringar väljer vi att behålla ramen så att varje barn kan få ökade resurser. Detta möjliggörs genom att antalet barn minskar samtidigt som alla befintliga resurser behålls i verksamheten.

- *Behåll ramen och frigör mer resurser inom förskola och skola.*

Minskad konsultkostnad

Under de senaste 5 åren har Örebro kommun spenderat i genomsnitt 173 miljoner kronor per år för konsulttjänster. I beräkningen har vi utelämnat vissa specifika konsulter inom till exempel samhällsbyggnadsområdet och handledning. Detta för att vi anser att det finns situationer då kommunen behöver kompetens utifrån, exempelvis från konsulter med spetskompetens inom ett specifikt område. Utgångspunkten ska dock vara att kommunens personal utför kommunens uppdrag där det är möjligt samt att konsulter på fasta tjänster aldrig ska tillämpas då det är bättre att rekrytera och tillsätta tjänsten internt. Vi behöver använda den kompetens som finns i kommunen bättre, men även jobba med kompetensförsörjning för att i högre grad klara projekt och utredningar inom organisationen.

- *Kraftigt minska köp av konsulttjänster.*

Avsluta ägandeskapet av Örebro Airport

Örebro kommun är delägare i bolaget Örebro Läns Flygplats AB. Varje år delar Örebro kommun ut cirka 17 miljoner kronor i anslag till flygplatsen. Enligt kommunallagen ska kommunens verksamhet vara till nytta för

kommuninvånarna, något som även gäller de kommunala bolagen. Vi anser dock att det är långt från alla som har möjlighet eller intresse av att nyttja flygplatsen. Det är därför inte rimligt att Örebro kommuns skattebetalare är med och finansierar en flygplats. Det är inte kommunens uppgift att satsa på, marknadsföra eller ge ekonomiskt stöd till en flygplats i en tid då målet är att minska klimatpåverkan drastiskt. Vänsterpartiet vill hellre att kommunen prioriterar och satsar på mer miljövänliga trafiklösningar som en stark kollektivtrafik i hela kommunen.

- *Örebro kommun ska lämna Örebro Läns Flygplats AB och sluta subventionera flyget.*

Sänkta arvoden för heltidspolitiker

Fritidspolitiker utgör grunden i den lokala demokratin. De är en förutsättning för att beslut fattas så nära invånarna som möjligt och att örebroarna får demokratisk insyn i verksamheterna. Vi anser däremot att ingen ska bli politiker för att tjäna mycket pengar. Nivåerna för heltidspolitiker, det vill säga kommunstyrelsens ordförande och samtliga kommunalråd, är orimligt höga. Kommunens personal och verksamheter förväntas ofta skära ner och spara, vi anser att det även borde gälla Örebro kommuns heltidspolitiker. Vi tycker att det ska vara liknande förutsättningar för politiker på alla nivåer, både i kommuner, regioner och i riksdagen. Det är riksdagen som sätter nivån för arvoden i hela landet, vi driver därför framför allt arvodesfrågan på riksdagsnivå.

- *Sänk heltidspolitikers arvoden i Örebro kommun.*

Återbruk i alla led

För att uppnå våra klimatmål behöver återanvändningen öka och konsumtionen minska. Örebro kommun kan minska sina inköp av nya produkter genom bland annat återbruk av möbler. Kommunen kan även köpa in återanvända produkter istället för nya när det är möjligt. På så vis ökar vi hållbarheten och minskar vårt klimatavtryck samtidigt som nya innovativa och gröna metoder främjas. I den expansiva fas som kommunen befinner sig i finns det också enorma vinster att göra genom återbruk av olika byggmaterial, även kallat cirkulärt byggande. När kommunala verksamheter eller bolag river eller renoverar gamla hus ska material återvinnas för att kunna användas i andra konstruktioner.

- *Utveckla och främja verksamheter i kommunen som arbetar med återbruk.*
- *Utbilda nyckelpersoner i kommunen i cirkulärt byggande och återbruk i byggprocesser.*

Minskad välfärdsbrottslighet

För personer som behöver stöd för att klara av vardagen ska rätten till stöd värnas. Det finns dock både företag och enskilda individer som har satt i system att utnyttja personer som har rätt till stöd och hjälp. Framför allt handlar det om att hitta och stoppa oseriösa aktörer eller företag som utnyttjar personer i en utsatt position. Varje skattekrona som felaktigt betalas ut är en skattekrona som någon med verkliga stödbehov går miste om. För att få bukt med denna typ av välfärdsbrottslighet vill vi tillsätta en tjänst som granskar fusk inom de

privatiserade verksamheterna. Denna tjänst ska främst granska företag eller enskilda aktörer som utnyttjar systemet för egen vinnings skull. Trots att det skulle innebära en utgift i samband med tillsättande av en tjänst räknar vi med att det skulle innebära en besparing om cirka 600 000 kr per år.

- *Tillsätt en tjänst med syfte att stoppa oseriösa aktörer och företag som fuskar eller utnyttjar systemet.*

Satsningar 2025

Satsningar 2025	
	mnkr
Satsning på mer personal/mindre barngrupper i förskola och skola	26,000
Gratis skolfrukost i grundskolan	2,000
6 timmars arbetsdag, 3 avd.	22,000
Återinföra Örebronormen	6,000
Kompensation för ökat antal elever gymnasieskolan	5,000
Satsning personal äldreomsorgen	20,000
Satsning personal funktionsstöd	10,000
Satsning socialt förebyggande verksamhet	21,300
Gröna satsningar	10,000
Satsning höjda bidrag till föreningar/ studieförbund	10,000
Total satsning exkl. ÖSB satsningar vi går med på	132,300

Kap 1: Ta kontroll över välfärden

Högerpolitiken och den blinda tron på marknaden har sålt ut fungerande trygghetssystem samtidigt som prisökningar leder till övervinster för matjättarna och bankerna på bekostnad av vanligt folk. Halvvägs in i mandatperioden är det tydligt att varken den SD-ledda regeringen eller den styrande majoriteten i Örebro kommun kommer att göra något åt saken - tvärtom. Får de bestämma riskerar vi att få fler privatiseringar, större klyftor och en mer splittrad välfärd samtidigt som verksamheterna tvingas till fortsatta nedskärningar.

I stället för att underlätta för hushållen, vården, skolan och äldreomsorgen, satsar regeringen på skattesänkningar för de rika. I stället för förebyggande insatser och välfärdssatsningar riktade mot unga, gamla och utsatta har den styrande majoriteten i Örebro kommun tidigare valt att dra in ekonomiskt bistånd till barnfamiljer, sälja ut allmännyttan och fortsätta med extrema besparingar på våra välfärdsverksamheter som år efter år går med stora underskott.

Det är tydligt att vi måste ta tillbaka kontrollen över välfärden. Vi gör det bland annat genom prioriterade satsningar på unga, gamla och de ekonomiskt utsatta. Vi ser även till att ge verksamheter inom området social välfärd bättre förutsättningar genom att täcka upp för deras återkommande underskott som är ett resultat av styrets år av underfinansiering.

Social välfärd

Minskad barnfattigdom och barns ekonomiska förutsättningar

Vänsterpartiet har samverkat med flera andra partier i kommunen för att ta fram en plan för att halvera barnfattigdomen. Enligt kommunens program för hållbar utveckling ska barnfattigdomen halveras till år 2030, därför behöver detta arbete prioriteras. Att minska barnfattigdomen i vår kommun är en högt prioriterad fråga för Vänsterpartiet.

Under många år fanns den så kallade Örebronormen som innebar att barnfamiljer med försörjningsstöd fick några extra hundralappar i månaden. För familjer som har en tuff ekonomisk situation kan dessa hundralappar vara helt avgörande för att få tillvaron att gå ihop. Under 2019 röstade Kommunfullmäktige igenom en sänkning av försörjningsstödet, endast Vänsterpartiet och Miljöpartiet motsatte sig detta. Under 2024 togs de sista delarna av Örebronormen bort av styret. I vårt budgetförslag återinförs Örebronormen för barnfamiljer.

För oss är det viktigt att en vårdnadshavares ansträngda ekonomi inte påverkar barns möjlighet att utvecklas och delta i samhället. För att underlätta för familjer som har det sämre ställt ekonomiskt vill vi även att avgiften till kulturskolan inkomstprövas och så snart det är möjligt bör det utredas.

- Återinför Örebronormen i försörjningsstöd för barnfamiljer.
- Utred möjligheten till att inkomstpröva avgiften till kulturskolan.

Stöd till tjejer, kvinnor och barn

Staten, regioner och kommuner måste göra mer för att stoppa mäns våld mot kvinnor och barn. Vi prioriterar därför förbättringar av kommunens arbete för att stoppa och förebygga våld i nära relation. Kommunen måste i större utsträckning ta ett ansvar för de våldsutsatta kvinnorna och deras barn men även för de män som brukar våld.

När barnkonventionen trädde i kraft gav det en möjlighet att stärka skyddet för barnen. Den nya lagen innebär att barnperspektivet i högre grad ska genomsyra arbetet med mammor som har blivit utsatta för våld. Våld kan ha många olika uttryck, till exempel psykiskt, fysiskt eller ekonomiskt våld. För de som utsätts är det avgörande att det finns en tydlig ingång till det stöd som kommunen erbjuder och att det är lätt och säkert att ta kontakt.

Vi vill utveckla Centrum mot våld i nära relation som komplement till andra viktiga verksamheter. Vi vill på sikt utreda möjligheten att skapa ett kriscentrum för män där förebyggande arbete kan bedrivas.

Föreningen Kvinnohuset i Örebro bedriver ett viktigt arbete i form av skyddat boende samt telefonjour för utsatta kvinnor. Dessutom har Kvinnohuset barnpedagoger som kan möta de barn som själva utsatts för eller har bevittnat våld. För unga kvinnor och flickor finns Örebro tjejjour som har telefon-, chatt- och mejljour att vända sig till. Även denna viktiga funktion är beroende av ekonomiskt stöd från Örebro kommun.

Hederskulturer riskerar att begränsa framför allt flickor och unga hbtqi-personers liv och framtidsval. Det är därför viktigt att förskola, skola och socialtjänst tillsammans med civilsamhället jobbar både kort- och långsiktigt för att bryta sådana kulturer. Dessutom krävs ett större arbete med att stötta och skydda offren som befinner sig inom hederskulturen.

Arbetet som kommunen bedriver för att stoppa mäns våld mot kvinnor hamnar alltid långt ner på prioriteringslistan vilket är tydligt i hanteringen av Handlingsplanen mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Denna handlingsplan är ett viktigt styrdokument som innehåller många viktiga verktyg för att jobba mot våldet. Kommunen har misslyckats med att få alla verksamheter att använda handlingsplanen. Dessutom har styrdokumentet inte följts upp och utvärderats vilket gör det svårt att utgöra om handlingsplanen har gett önskad effekt. Istället för att implementera handlingsplanen fullt ut och taga tag i problemen med våld i nära relation planerar nu de styrande att ta fram en ny handlingsplan. För oss är det tydligt att kommunen behöver gå från snack till verkstad för att lösa det utbredda problemet med mäns våld mot kvinnor.

- *Utökat stöd till Centrum mot våld i nära relation.*
- *Utökat stöd till Kvinnohuset och Tjejjouren i Örebro och dess verksamhet.*
- *Följa upp och aktivt arbeta med kommunens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.*
- *På sikt utreda möjligheten att inrätta ett kriscentrum för män.*

- *Säkerställ att det förebyggande arbetet med våldsutövande män fortgår.*
- *Kommunens arbete med gender budgeting och konsekvensanalyser ska stärkas.*

Stöd till människor - en bättre framtid

Ökade ekonomiska klyftor och utbredd fattigdom riskerar att skapa splittring mellan människor och stadsdelar samt ge en känsla av att vara övergiven av samhället. Samhällets närvaro måste öka i våra utsatta områden och det ska finnas god tillgång till samhällsservice. Ett sätt att öka samhällsservicen är att se till att bibliotek är öppna och tillgängliga. Vi vill även säkerställa att ombyggnationen och utvecklingen av Brickebacken centrum planeras för lämpliga lokaler för scenkonst. Mer jämlika samhällen innebär tryggare samhällen där kriminaliteten inte får plats.

För att säkerställa ett inkluderande samhälle för barn och unga där de har många olika möjligheter att skapa en positiv framtid så måste vi ge våra invånare rätt förutsättningar. Ansvar för att stävja kriminalitet ligger ytterst hos polisen, men när kommunen misslyckas i att ge örebroarna rätt förutsättningar ökar risken att hamna i kriminalitet. Personer som har hamnat snett i livet måste få ett bättre stöd att kunna ta sig ur destruktiva sammanhang. Kommunen behöver också aktivt jobba med förebyggande insatser. Vi vill därför se över möjligheten att inrätta ett särskilt ungdomsteam med spetskompetens. Ett sådant team kan till exempel bestå av fältassistenter, socialsekreterare, fritidspedagoger och kuratorer. Teamet kan vara en värdefull tillgång i att hjälpa unga att ta sig ur ett kriminellt liv men även bedriva socialt förebyggande arbete för att fånga upp barn och unga innan de hamnar där.

Vivalla och Brickebacken är två av Örebros största bostadsområden, med över 1200 ungdomar mellan 16–24 år. Områdenas unga befolkning har en enorm potential och kommer framöver bli en viktig del av vårt gemensamma samhälle, vårt näringsliv och vår kreativa sektor. Vi vill fånga upp och motivera dessa unga vuxna genom att skapa ett nav där de kan möta kommunen och det civila samhället. Vi vill möjliggöra närvaro för olika stödverksamheter som till exempel arbetsförmedling, försäkringskassa, socialtjänst, Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen samt kommunens avhopparverksamhet. Ungdomscentret som kan drivas av kommunen tillsammans med exempelvis privata näringslivet och civilsamhället ska erbjuda enkla vägar till olika former av stöd och kommunal service. Sammantaget kan detta Ungdomscenter hjälpa unga in på rätt bana.

- *Tillgängliggöra öppettiderna på kommunens bibliotek i samverkan med civilsamhället och skolan.*
- *Utreda möjligheten att tillsätta ett ungdomsteam.*
- *Utreda möjligheten att starta ett Ungdomscenter i Vivalla och Brickebacken.*

Rättvis tillgång till näringsrik mat för äldre

Tillgång till näringsrik och god mat är grundläggande både för ett hälsosamt och aktivt liv. Ökade priser på varor, mat och el slår hårt mot Örebros hushåll, inte minst mot de som redan har det sämre ställt.

Vissa äldre har ibland svårt att få i sig tillräckligt med näring, och med en växande del fattigpensionärer riskerar problemet att förvärras. Vänsterpartiet anser därför att det är extra viktigt att den mat som tillhandhålls genom Mat idag – kommunens kostorganisation för äldre invånare – tillhandahåller måltider med låga priser. Vi vill dessutom att kommunen ger äldre personer möjlighet att köpa mat i skolmatsalar till självkostnadspris. Detta skulle motverka matsvinn, säkerställa att äldre får i sig bra mat och samtidigt innebära positiva sociala effekter. Det långsiktiga målet är att de som vill ska kunna äta i skolmatsalen. Det skapar social samvaro, ökar vuxennärvaron i skolan och skapar positiva psykosociala effekter.

- *Ge äldre möjlighet att köpa mat i skolmatsalar till självkostnadspris.*

Utbildning

Mindre barngrupper och fler vuxna i förskolan och skolan

Vänsterpartiet satsar på mindre barngrupper i förskolan. Vi vet att mindre barngrupper krävs för att bedriva en utvecklande pedagogisk verksamhet enligt läroplanen, för att öka tryggheten hos barnen men också för att förbättra arbetsmiljön för personalen. Genom att satsa på fler vuxna i både förskolan och skolan skapar vi bättre förutsättningar för både barn och personal.

Vänsterpartiet vill att kommunen ska bli bättre på att tillgodose behoven hos barn med särskilda behov, som exempelvis barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Detta arbete måste börja redan i förskolan och följa barnen genom skolgången, något som kräver god tillgång till pedagoger men även rimliga storlekar på barngrupper. För att göra det krävs fortbildning av befintliga lärare men även säkerställande av tillgång till elevassistenter, speciallärare och specialpedagoger. Utöver det krävs välfungerande samarbeten med skolpsykologer, kuratorer och skolsköterskor.

- *Satsning på minskade barngrupper i förskolan och högre personaltäthet i förskola och grundskola.*
- *Säkerställa att barn med särskilda behov får tillgång till insatser tidigt.*

Gratis frukost i skolan

Tillgång till näringsrik och god mat är grundläggande både för ett hälsosamt och aktivt liv men även för att kunna prestera och genomföra sin skolgång. Ökade priser på varor, mat och el slår hårt mot Örebros hushåll, inte minst mot de som redan har det sämre ställt. Örebros barn riskerar att få ett lägre och sämre matintag under helgen vilket bland annat påverkar deras möjlighet att prestera bra i skolan. För att eleverna oavsett bakgrund ska få likvärdiga förutsättningar

att nå skolframgång är det avgörande att huvudmannen har ett gott arbete för att kompensera för elevernas sämre förutsättningar. Vänsterpartiet anser att det är hög tid att det kompensatoriska uppdraget tas på allvar av politiken i Örebro kommun och väljer därför att införa gratis frukost för elever i grundskolan.

- *Satsning på gratis frukost till elever i grundskolan.*

Jämlik möjlighet till måluppfyllelse i skolan

Vänsterpartiet satsar på barn och unga. Arbetet med att få fler elever att uppnå studiemålen och att skapa en jämlik skola där alla elever får rätt förutsättningar måste prioriteras. Alla barn och unga ska ha lika möjligheter att delta och utvecklas i skolan. Barns ekonomiska, kulturella, etniska eller religiösa bakgrund ska inte påverka rätten till en jämlik skola. När elever med olika bakgrund möts i skolan binds samhället ihop. Därför är vår skola konfessionsfri med målsättning om att religiösa friskolor helt avskaffas. Vi måste ge alla pedagoger och annan viktig personal i skolan de resurser som krävs för att göra detta på bästa sätt.

En förutsättning för att uppnå lika möjligheter för alla elever är en läxfri och avgiftsfri skola. Genom att anställa mer personal i skolan kan all utbildning ske på ordinarie skoltid och de elever som har svårigheter får extrahjälp utan användning av läxor. Det finns skolor som följer den principen idag och det är fullt möjligt att införa på alla skolor. Ekonomiska förutsättningar och familjesituation ska inte påverka barns självkänsla eller möjlighet att delta i skolans aktiviteter. Att elever uppmanas ta med egen matsäck eller redskap till skolans aktiviteter riskerar att bli en belastning för ekonomiskt utsatta familjer där barn som lever under sådana förhållanden riskeras att hängas ut och stigmatiseras.

För Vänsterpartiet är det viktigt att prata om att öka elevers kunskaper och måluppfyllelse. Satsningar bör baseras på forskning och samtidigt ha ett tydligt elevfokus. Det behöver inte alltid vara åtgärder i klassrummet som ökar elevers kunskaper. Vi har under längre tid sett en oroväckande ökning av psykisk ohälsa hos ungdomar. Vi ser att bland annat grupper som transpersoner sticker ut i statistiken, särskilt när det kommer till självmordsfrekvensen. För att minska den psykiska ohälsan bland unga behöver elevhälsan vara mer närvarande både på grundskole- och gymnasienivå. Det kan även finnas andra faktorer som påverkar elevers måluppfyllelse negativt så som trångboddhet, psykisk ohälsa eller missbruksproblematik. Vi satsar därför på sociala insatser som ökar måluppfyllelsen. Vi vill se sociala insatser som till exempel får hemmasittare tillbaka till skolan, stöttning till elever som har svårt att uppnå målen genom extrainsatser/punktinsatser, möjlighet att gå in och stötta en enskild familj mer med till exempel hjälp att söka ekonomiskt stöd från socialtjänst, stöttning i föräldraskap och mer socialt uppsökande arbete från socialtjänsten.

- *Säkerställ att skolan är läxfri och avgiftsfri för en mer jämlik skola.*
- *Satsning på socialt förebyggande insatser som ökar måluppfyllelsen.*

Säkra barns rätt till språket

Att kunna kommunicera med andra utgör grunden för lärande och utveckling. Barns språkutveckling, självkänsla och identitet formas långt innan de börjar läsa och skriva. För barn med andra språk än svenska som modersmål behöver kommunen bli bättre på att ta vara på flerspråkig personal i förskolan. För flerspråkiga barn är undervisningen i modersmål och rätten till studiehandledning viktig då det bidrar till kunskapsutvecklingen. Till skillnad mot hur det fungerar idag måste modersmålsundervisningen organiseras så att eleverna med lätthet kan delta.

Teckenspråkiga barn som är döva eller har en hörselnedsättning eller hörande barn till döva föräldrar behöver få möjlighet att utveckla sitt modersmål – teckenspråket. Enligt Förskolans läroplan har alla barn rätt till en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk, detta gäller självklart även teckenspråkiga barn. Sedan barnkonventionen blev svensk lag är det kommunens skyldighet att säkerställa att alla barn kan göra sin röst hörd oavsett vilket modersmål barnet har.

- *Tillgängliggöra modersmålsundervisningen.*

Bibliotek för lärande

En hörnsten i lärandet är läsande och läsförståelse. Skolbiblioteken är en viktig och lagstadgad resurs för detta. Ändå är skolbiblioteken på grundskolenivå ofta oprioriterade och utan anställda bibliotekarieer. Så har det varit under lång tid trots en omfattande debatt om att läsandet bland barn och ungdomar, särskilt unga pojkar, har minskat. Vi vill se krafttag för att ändra på detta. Böcker läser sig inte själva och en bibliotekarie är en mycket viktig resurs för en skola. På sikt behöver skolbiblioteken ses över och rustas upp. Varje skolbibliotek ska ha regelbunden tillgång till bibliotekarie ett flertal tillfällen i veckan.

- *Säkerställ att alla skolor har tillgång till skolbibliotek med bibliotekarie.*

En medveten förskola och skola

Barn och unga ska få utvecklas utifrån sin person, inte sin könstillhörighet, könsuttryck eller könsidentitet. Med medveten och utbildad personal i förskola, skola och på fritidshem stimuleras barnens upptäckarglädje och lust att lära. En kontinuerlig fortbildning av personalen är viktiga redskap i arbetet för att alla ska nå kunskaps- och värdegrundsmålen.

Vi vill att all personal i förskola, skola och fritidshem ska ta del av en normkritisk och normkreativ utbildning. Vissa skolor och fritidshem har börjat att utveckla en bättre hbtqi-kompetens. Arbetet bör fortsätta för att öka kunskaperna och förbättra bemötandet inom förskolor, skolor och fritidshem från förskola till gymnasiet. Extra fokus bör läggas på transpersoners situation, som är en av de mest utsatta grupperna i samhället enligt forskningen.

För att unga tjejer ska känna en större trygghet i sin vardag vill vi möjliggöra utbildning i feministiskt självförsvar under utbildningstiden. Detta skulle exempelvis kunna ske i samarbete med studieförbunden eller inom ramen för ordinarie idrottsundervisning.

- *All personal i förskola, skola och på fritidshemmen bör utbildas i normkritik, genus och jämställdhet. För att säkerställa detta bör det utredas om det finns en möjlighet att tillsätta en kommungemensam pedagog med specialkompetens på området.*
- *Sträva efter att ge personal inom elevhälsoteamen transkompetens.*
- *Möjliggöra utbildning i feministiskt självförsvar under utbildningstid.*

Bostad

Billiga bostäder som matchar Örebroarnas behov

Bostadsbristen och de stigande bostadspriserna får stora konsekvenser både på individ- och samhällsnivå. Det utgör ett hinder för allt från integration och tillväxt till att kvinnor som lever i våldsamma relationer hindras från att bryta upp och gå vidare.

Under många år har vi sett hur styrande partier har sålt ut flera delar av Öbos bostadsbestånd. Trots invändningar från oss i Vänsterpartiet tillsammans med allmänheten och Hyresgästföreningen så valde styrande partier under 2023 att ändra i Öbos bolagsordning så att Öbo numera kan sälja fastigheter till ett värde av cirka 150 miljoner kronor utan insyn från politiken och allmänheten. I början av 2024 beslutade Öbos styrelse att göra sig av med 100 lägenheter, utan politikens inblandning, och våra farhågor om fortsatta utförsäljningar av allmännyttan har besannats.

Många av Öbos lägenheter är byggda i mitten av 1900-talet och det finns ett stort renoveringsbehov. Samtidigt har vi sett hur renoveringar som har genomförts utan större inflytande från hyresgästen ofta innebär stora hyreshöjningar. Vänsterpartiets hållning är att hyresgäster inom Öbo ska ges större inflytande och inte betala för renoveringar i form av kraftigt höjda hyror. Vi väljer därför att stoppa den vinst som Öbo årligen tvingas betala till Örebro kommun. Dessa pengar ska i stället återinvesteras i Öbo så att nödvändiga renoveringar kan genomföras utan chockhöjningar av hyran. Förutom att stoppa vinstuttaget så vill vi även att Öbo lämnar Fastighetsägarföreningen som driver på för marknadshyror samt att de vidtar åtgärder för att pressa ner hyror vid nyproduktion.

Flera grupper i samhället, till exempel studerande eller ensamstående äldre, har idag svårt att hitta ett billigt boende som passar behoven. Att skapa ett boende där olika grupper skulle kunna mötas ger inte bara stora möjligheter för integration utan även möjligheten att bryta ofrivillig isolering som vi vet är ett stort problem i dagens samhälle. Vi vill därför att kommunen ska utreda möjligheten till en ny form av flexibla boenden som kan skifta form beroende på

hur behovet ser ut i kommunen. Skapandet av nya boendeformer som denna kan förslagsvis vara ett samarbete mellan flera olika kommunala verksamheter så som Öbo, Örebroporten och Lokalförsörjningsavdelningen men skulle även kunna inkludera mer innovativa tankar från Universitetet.

- *Slå vakt om hyresrätten och motverka utförsäljningar inom Öbo.*
- *Stoppa vinstuttaget från Öbo och Futurum genom ändrade ägardirektiv.*
- *Motverka hyreshöjningar i allmännyttan – använd slopat vinstuttag till renoveringar.*
- *Ställ krav på låga hyror vid renoveringar och nyproduktion i Öbos ägardirektiv.*
- *På sikt utreda formerna för en ny flexibel boendeform.*

Bostad, stöd och uppsökande verksamhet mot hemlöshet

Det finns många människor i Örebro som permanent eller tillfälligt saknar bostad. Det kan handla om personer som har bott i kommunen länge eller om de som nyligen kommit hit. Vi vet att det finns många olika anledningar till att människor hamnar i hemlöshet – psykisk ohälsa och missbruk är två vanliga orsaker. För att människor ska kunna arbeta med omkringliggande problem är en bostad en grundläggande förutsättning. Att ta tag i och bli kvitt ett missbruk försvåras till exempel avsevärt om denna person också saknar en egen bostad.

Bristen på bostäder med rimlig hyra i Örebro gör det allt svårare att hjälpa hemlösa tillbaka till en stabil och hållbar tillvaro. Barnfamiljer har oftast möjlighet att få förebyggande stöd, vi vill att även vuxna utan barn ska kunna ta del av detta stöd. Kommunen har en hemlöshetsstrategi som pekar ut flera viktiga insatser och samarbeten med målet om att ingen örebroare i Örebro ska vara hemlös. Vänsterpartiet är positiva denna strategi och det är viktigt att kommunen prioriterar att komma framåt i detta viktiga arbete.

Kommunen och Öbo driver tillsammans projektet *KvarBo* som syftar till att stötta och hjälpa människor som riskerar att hamna i hemlöshet. Vi är positivt inställda till *KvarBo* men vill på sikt se en utveckling av projektet för att säkerställa att Örebro kommun möjliggör ett mera långsiktigt arbete mot hemlöshet. Det kan till exempel ske genom att ge socialtjänsten resurser för att samverka med hyresvärdar och vården så att de kan söka upp människor som inte klarar av att hantera sin vardagsekonomi. Detta skulle ge möjligheten att utreda vilket stöd som behövs i ett tidigt skede. Kontakten med till exempel psykiatri eller missbruksvård skulle kunna ske innan problemen blir så allvarliga att de leder till hemlöshet.

Örebro kommun ska ha kompetensen att tillgodose behoven för äldre människor med missbruksproblematik. Idag har äldre människor med ett aktivt missbruk ingenstans att vända sig. För att nå denna grupp har Vänsterpartiet föreslagit att kommunen inrättar ett särskilt team med missbrukskompetens.

- *Se över möjligheterna till att utveckla projektet *KvarBo* för att motverka hemlöshet.*
- *Verka för att inrätta ett särskilt team med missbrukskompetens för att kunna nå äldre personer med ett aktivt missbruk.*

Kap 2: Ta kontroll över klimatomställningen

Regeringen har genomgående visat ett starkt ointresse för att lösa de omfattande klimatproblemen och för att Sverige ska uppnå målen i Parisavtalet. Tvärtom har man inlett en hänsynslös nedskärningspolitik på miljöområdet och sjösatt åtgärder som i stället ökar Sveriges utsläpp. På nationell nivå har vi föreslagit ett omfattande investeringspaket om 700 miljarder för att accelerera klimatomställningen.

Inte heller i Örebro kommun prioriterar styrande partier den nödvändiga klimatomställningen tillräckligt högt. Kommunen har högt uppsatta klimatmål, bland annat att vi ska vara klimatneutrala år 2045. För att uppnå detta måste vi investera i klimatet och prioritera den nödvändiga klimatomställningen.

Vi vill ta kontroll över klimatomställningen i Örebro kommun genom gröna satsningar som både handlar om lokal livsmedelsförsörjning, elproduktion och utveckling av grön teknik och innovationer.

Utveckling, forskning och arbeten inom miljösektorn

Örebro kommun ska ligga i framkant när det kommer till klimat- och miljöarbete. Vi vill göra verklighet av klimatmålen som återfinns i hållbarhetsprogrammet genom att skapa ett miljöjobbcenter. Där skulle kommunen kunna arbeta aktivt för att sammanföra behoven av nya jobb med ett långsiktigt hållbart klimatarbete. Det finns också mycket att vinna på att integrera olika människor på landsbygden och ta hjälp av deras erfarenheter i till exempel jordbruk och gröna näringar.

Kvinnerstaområdet skulle kunna bli ett nav för en framtida arbetsmarknad där det gröna, klimatet och miljön står i centrum. Det kan handla om gymnasieutbildningar och vuxenutbildningar med inriktningar på ekologiska livsmedel, miljöteknik, klimatanpassning men också på andra utvecklingsprojekt i samverkan med näringslivet. Miljöjobbcentret skulle kunna bidra till positiv samverkan genom att exempelvis hjälpa näringsliv att utveckla klimatteknologi eller klimatsmarta produkter. Det skulle även kunna innebära utveckling av yrkesutbildningar i skog-, naturbruk och gröna innovativa näringar. Vi ser ett framtida samarbete mellan Örebro kommun, Örebroporten, näringslivet, regionen, universitetet, arbetsförmedlingen och civila samhället för fler gröna jobb men även minskad arbetslöshet.

Det finns idag en stor efterfrågan på, men även kompetens, om nya produkter och grödor, så kallade *novel foods*. Det finns en stor potential i att skapa förutsättningar för att odla nya grödor i länet, men också svårigheter och restriktioner. Här kan kommunen ta en större roll genom att stötta och informera om vad som gäller och vilka möjligheter som finns.

- *Satsa på att starta ett klimat- och miljöjobbcentrum i Kvinnersta i samarbete med näringsliv, universitetet, föreningsliv och kommunen.*

Den hållbara kommunen

Vänsterpartiet vill göra Örebro till en mer hållbar kommun. Kommunen har högt uppsatta klimatmål, bland annat att vi ska vara klimatneutrala år 2045, som

kräver en ekologisk och klimatvänlig omställning. Vi bör sträva efter en högre grad av självförsörjning av livsmedel och kommunens stadsplanering bör ta sikte på en generellt mer ekologiskt hållbar kommun där vi inte tar odlingsbar mark i anspråk för annat. För att nå en högre grad av självförsörjning behövs tydliga mål och strategier för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. I stadsmiljön behöver kommunen etablera gröna korridorer för pollinerande insekter och införa mer grönska och fler ätbara inslag i parker, lekplatser och på skolgårdar. De gröna korridorerna fungerar både som rekreation för örebroarna och som fungerande ekosystemtjänster. Därför är det viktigt att man fokuserar på framförallt inhemska växter och blommor. I anslutning bör vi också uppföra kommunala insektshotell för att hjälpa pollinerare på traven.

I takt med att klimatkrisen fortsätter att eskalera måste vi också utreda fler möjligheter för att minska vår klimatpåverkan. Vi vill att kommunen börjar utreda olika metoder för att minska koldioxidhalten i atmosfären, något som kan ske genom exempelvis användandet av biokol, återställa torrlagda våtmarker och att verka för kalhyggesfri skogsavverkning.

Det behövs tydliga strategier för att motverka monokulturer och biologisk enfald. Vi bör därför på olika sätt stötta och främja närodling av ett varierat utbud av livsmedel.

Elkrisen 2022 med kraftiga prisökningar visade vikten av att vi i Sverige blir mer självförsörjande på klimatsmart energi. Vi vill därför utreda möjligheten för kommunala bolag att anlägga solceller. Som en del i detta vill vi även ta fram en lösning som gör det möjligt för privatpersoner och företag att abonnera på eller köpa in sig i solceller. Kommunala bolag, så som Öbo, Futurum och Örebroporten bör se över möjligheten att anlägga gröna tak eller fasader.

Vi vill i även se över möjligheten att återbruka byggmaterial vid nybyggnation och renoveringar. Stål, betong eller andra typer av miljöbelastande och kostsamma material skulle exempelvis kunna återanvändas när kommunala byggnader ska renoveras eller byggas från grunden, något som även skulle vara ekonomiskt gynnsamt.

För att möta och utveckla det ökade behovet av laddstolpar till elbilar kan bolaget Bixia Gryningsvind AB, som ägs till 40 % av kommunen, utreda både behov, placering och kostnad för laddstolpar på lämpliga platser i kommunen. Den kommunala fordonsflottan ska hålla en hög ambition för att så snabbt som möjligt bli helt fri från fossilberoende.

- *Ta fram en plan för att bevara och säkerställa tillgången av jordbruksmark inom kommunen.*
- *Satsa på att skapa sammanhängande gröna korridorer i centrala Örebro, främja inhemska arter och inrätta kommunala insektshotell.*
- *Skapa ängsmiljöer i vissa parker i centrala Örebro för att främja pollinerande insekter.*
- *Se över möjligheten att återbruka byggmaterial vid nybyggnation och renoveringar.*
- *Utreda möjligheter och kostnader för Örebros kommunala bolag att anlägga solceller.*
- *Anlägg gröna tak och fasader på kommunala byggnader.*

Den gröna kommunen

En vegetarisk grund i kommunens verksamheter minskar behovet av olika typer av specialkost. Det ger även minskad klimatpåverkan såväl som en ekonomisk vinst när kommunen köper in mindre kött. När kommunen har olika konferenser för den egna organisationen ska alltid vegetarisk kost vara norm.

För många barn finns inte tid eller möjlighet till annan utevistelse än den som sker på förskola, fritids eller skola. Därför är utemiljö med gröna och ätbara inslag extra viktigt. Vi vill fortsätta arbetet med gröna förskolor och säkerställa att det planeras med hög grönytefaktor som utgångspunkt.

- *Vegetarisk kost ska vara norm i alla kommunala arrangemang.*
- *Se över möjlighet att förbättra utemiljön på förskolor och skolor med bland annat mer grönska och ätbara inslag.*

Lätt att ta sig fram hållbart inom Örebro kommun

En attraktiv kommun säkerställer att det finns förutsättningar för människor att mötas. Vi i Vänsterpartiet vill att vissa gator och torg i centrala Örebro främst är till för de som rör sig och vistas i staden då det möjliggör och bjuder in till fler aktiviteter och upplevelser i centrala Örebro. För att minska nivåerna av utsläpp och buller i staden vill vi sänka hastigheten på vissa lämpliga gator i staden. Vi har sett fördelarna när Open Art har stängt av vissa gator för vanlig biltrafik till förmån för främst gående människor, så kallade sommargator. Vi vill att sommargator blir ett återkommande inslag under sommaren i Örebros stadskärna.

Vi vill fördubbla resandet med kollektivtrafiken och minska bilismen. Det ska vara enkelt och billigt för dem som bor utanför stadskärnan att välja buss i stället för bil. Då Länstrafiken både ägs och drivs av regionen för vi tät dialog med Vänsterpartiet i regionen för att verka för lägre biljettpriser och mer tillgänglig kollektivtrafik på landsbygden. Samverkan mellan region och kommun behöver bli bättre och en mer långsiktig planering behövs för att uppnå en välfungerande och genomtänkt kollektivtrafik.

De som kan och vill ska kunna ta bussen, så att de som måste kan ta bilen. Det leder till mer plats för människor samtidigt som mängden avgaser i centrum minskar. För de som behöver använda bilen, så som människor som bor utan bra tillgång till kollektivtrafik, behöver vi bygga bra pendlarparkeringar. Dessa parkeringar ska byggas i nära anslutning till kollektivtrafiken så att det går snabbt att ta sig in till centrala Örebro.

Vi vill göra det möjligt för personer utan bil eller körkort att bo på landet. Som en del i det ska det finnas bra cykelvägar till de större tätorterna på landsbygden, och det ska vara möjligt att ta med cykeln på bussen. För att minska bilåkandet är det också viktigt att det finns möjlighet att parkera bilen eller cykeln vid hållplatserna längst landsbygdens kollektivtrafikstråk.

För Vänsterpartiet är det en viktig rättvisefråga att färdtjänsten likställs med övrig kollektivtrafik. Vårt långsiktiga mål är därför att en resa med färdtjänsten ska kosta lika mycket som en bussbiljett. Vi vill öka punktligheten så att det går att lita på att färdtjänsten kommer i tid samt införa en resegaranti.

Som en del i att öka resandet med kollektivtrafik och minska bilismen i centrala Örebro har kommunen fattat beslut om att införa *Bus Rapid Transit*, så kallat *BRT*. Vänsterpartiet ser *BRT* som en viktig pusselbit för att kunna uppnå och bibehålla en välfungerande kollektivtrafik både idag och i framtiden.

I den senaste upphandlingen med de nya bussarna togs cykelstället på landsbygdsbussarna bort, något som helt går emot målet om att minska bilismen och öka cykel- och kollektivtrafiken. Vi anser därför att vi behöver sträva efter att det ska vara smidigt att ta med sig cykeln på länsbussen.

- *Skapa fler sommargator, permanenta promenadstråk och gågator i centrala Örebro.*
- *Se över på vilka vägar och gator det är lämpligt att sänka hastigheten på.*
- *I investeringsprogrammet, se över möjligheten att utreda pendlarparkeringar på strategiskt tillgängliga platser.*

Cykelkommunen Örebro

I en modern växande kommun som Örebro ska cykeln ha en central roll. Örebro har fantastiska förutsättningar för att bli en av Sveriges bästa cykelkommuner året runt. Stadskärnan är tät och många av Örebros invånare bor på cykelavstånd från stadens centrum. Därför vill vi förbättra möjligheterna att färdas på cykel inom kommunen för att göra Örebro kommun cykelvänlig.

Ett tilltagande cyklande ställer högre krav på infrastrukturen och trafiksäkerheten, därför kan vissa osäkra korsningar eller sträckor behöva byggas om. Bra förutsättningar för att kunna pumpa sin cykel och parkera centralt och vid viktiga knutpunkter är ofta avgörande för att fler ska välja cykeln. Allt fler väljer också elcykel, vilket möjliggör längre pendlingsavstånd.

Elsparkcyklar är ett relativt nytt fenomen i Örebro. För oss är den viktigaste frågan säkerhet för örebroarna. Vi vill att kommunen skapar ett system där företagen får betala för sina egna problem. Där kommunen tar bort farligt placerade elsparkcyklar och bötfäller företagen på grund av misskötsel.

- *Förbättra möjligheterna att färdas på cykel inom hela Örebro kommun.*
- *Kommunen skapar ett bötesystem för elsparkcykelföretagen, så att de får betala för felaktigt parkerade elsparkcyklar.*

Kommunägt byggbolag och kommunal väghållning

Vänsterpartiet vill att Örebro kommun skapar sitt eget byggbolag. Syftet med byggbolaget ska framför allt vara att bygga billiga och små hyreslägenheter, studentlägenheter samt olika sorters boenden inom äldreomsorgen och LSS. Ett kommunalt byggbolag skulle ha mer kontroll över kostnadskedjan, ha längre avskrivningstider och på så vis kunna sänka hyreskostnaderna. Bolaget skulle

också kunna ta stort socialt ansvar för praktikplatser och arbetstillfällen för kommunens invånare.

Vid nybyggnation av bostäder ska det byggas klimatsmart. Förutom att bygga mer energieffektivt, till exempel i trä, vill vi även att man i högre grad börjar använda återvunnet byggmaterial vid nybyggnationer. Detta skulle på sikt kunna innebära en besparing samtidigt som vi minskar vår klimatpåverkan. Kommunen bör ta ett stort ansvar i markanvisningen så att de lägenheter som byggs inte får för höga hyror. Ett arbete med detta är påbörjat och vi vill se en vidareutveckling av detta.

Kommunal service som snöröjning, halkbekämpning och sandsopning har visat sig bli både ineffektiv, dyr och rörig när ansvaret överläts till marknaden. Dyra entreprenadkostnader gör ekonomin mer svårplanerad för kommunen. En kommunal maskinpark skulle underlätta vägunderhåll året runt. Vi vill därför se över möjligheten att inrätta en kommunalt ägd maskinpark så att vi kan organisera vår väghållning bättre och ha större möjlighet för en god framförhållning.

- *På sikt inrätta ett kommunalägt byggbolag.*
- *Bygg och renovera mer energieffektivt i trä och med återvunnet byggmaterial.*
- *Utreda möjligheten att inrätta en kommunalt ägd maskinpark.*

Mer återbruk och bättre avfallshantering

En fungerande avfallshantering blir allt mer central för att skapa en hållbar kommun. Idag är det upp till fastighetsägarna att välja vilken form av återvinning deras hyresgäster ska få tillgång till och ofta är saknas det sortering av exempelvis glas eller kartong i närområdet för boenden. 2027 får kommunen ansvar för insamling av förpackningsavfall och att erbjuda fastighetsnära insamling. Vi vill att detta arbete ska börja gälla snarast och vara klart i slutet av 2025.

Vi vill att kommunen inför ett bra återvinningssystem som gynnar kommuninvånarna. Först och främst vill vi se att kommunen inför en återvinningsnorm. Den ska vara styrande för att planera nya bostadsområden, och även tydliggöra för örebroare i befintliga områden vilken källsortering och hantering av grovsopor, småelektronik och farligt avfall man har rätt till. Fastighetsägare kan utifrån normen lösa sin källsortering på egen hand eller tillsammans med kringliggande fastighetsägare, likt parkeringsnormen fungerar idag. Återbruksbutiken är ett nytt inslag i Örebro och något vi ser kan utvecklas än mer för att möjliggöra klimatsmarta val.

- *Säkerställa att det finns bostadsnära återvinning senast i slutet av 2025.*
- *Utveckla återbruksbutiken.*

Kap 3: Ta kontroll över jobb och fritid

Var fjärde barnfamilj med lägre inkomster har svårt att ha råd med näringsrik mat och svenskarnas skulder hos Kronofogden är de högsta någonsin. I stället för att stödja de grupper som har det sämst ställt använder regeringen en betydande del av reformutrymmet till att sänka skatten för höginkomsttagare.

I Örebro kommun har personalen inom äldreomsorg, skola och förskola drabbats hårt när styrande partier har valt fortsatta nedskärningar och effektiviseringar framför satsningar på arbetsmiljö och personaltäthet. Lägg där till att dessa yrkesgrupper ofta har låg lön med tunga och långa arbetsdagar.

Vi väljer därför att anställa mer personal inom den hårt pressade äldreomsorgen och införa arbetstidsförkortningar med bibehållen lön på tre avdelningar inom förskola, vård- och omsorgsboende och gruppboende.

Förutom trygga jobb med rimlig lön och bra arbetsvillkor behöver människor en meningsfull, givande och utvecklande fritid. Med en regering som kapat anslagen till studieförbunden väljer vi att genomföra satsningar riktade till föreningar inom kommunen.

Jobb

Arbetstidsförkortningar med bibehållen lön

Det är över hundra år sedan åtta timmars arbetsdag började införas i Sverige. Det är nu dags att skapa morgondagens hållbara, effektiva och attraktiva arbetsplatser genom att ta framtiden till Örebro kommun. Vänsterpartiet är drivande i frågan om sex timmars arbetsdag som norm. Vi har fått igenom flera försök med sex timmars arbetsdag runt om i Sverige med fokus på kvinnodominerade välfärdsyrken. Det har förbättrat arbetsmiljön, ökat personalens upplevda hälsa samt inneburit högre kvalitet i verksamheterna.

Tiden är nu mogen för att kommunen aktivt börjar implementera arbetstidsförkortningar inom äldreomsorgen, förskolan och funktionsstöd. Mer konkret görs detta genom att sänka normalarbetstiden inom dessa yrken från 40 till 30 timmar per vecka med bibehållen lön. Sänkt normalarbetstid skulle inte bara innebära en generell förbättring av arbetsmiljön, det skulle också höja statusen och locka fler medarbetare till välfärdsyrken i Örebro kommun. Med förkortad arbetstid ökar den upplevda hälsan och kvalitén höjs i verksamheten när personalen mår bättre på jobbet. Dessutom krävs färre vikarier när sjukskrivningstalen sjunker som en följd av den förbättrade arbetsmiljön. Förkortad arbetstid möjliggör även en bättre fungerande schemastruktur och gör det lättare att planera bort exempelvis delade turer. Dessutom får personalen mer tid för egen fortbildning och mer tid med familj och vänner.

- *Införa arbetstidsförkortningar med bibehållen lön på tre avdelningar i olika förvaltningar i Örebro kommun.*

Tryggare jobb, säkrare bemanning

För att säkerställa en kvalitativ omsorg till kommunens barn och äldre krävs det mer personal i verksamheterna. Högre grundbemanning höjer kvalitén inom äldreomsorg, funktionsstöd och förskola samtidigt som det förbättrar arbetsmiljön för medarbetarna. Vi säger nej till dyra bemanningsföretag och vill i stället att kommunen ökar den egna bemanningen.

Personalen inom omsorgen ska vara anställd på heltid med goda arbetsvillkor. Samtidigt är det viktigt att de som vill eller behöver arbeta deltid har möjlighet till det. Örebro kommun arbetar idag med att alla tjänster som tillsätts ska vara heltidstjänster. Detta görs via den så kallade *heltidsresan*, och vi vill att arbetet med heltidsresan fortlöper under 2025.

För att få en tryggare arbetsmiljö krävs det att alla anställda har rätt till heltidsjobb, utan scheman med delade turer. Vi vill därför som ett första steg införa *Söderhamnsmodellen*, en modell som togs fram av Söderhamns kommun i samarbete med facket med syfte att minimera de delade turerna. Den går ut på att personal som har delad tur får 70 % av timlönen i uppehållsersättning, något som lett till en kraftig minskning av delade turer samt att personalen i högre grad motiveras att ta dessa pass.

För de som arbetar inom förskolan, där både kort och lång sjukfrånvaro är hög, ska det vara lätt och smidigt att få tag på vikarier. Så är det inte idag vilket leder till ytterligare stress för den redan hårt pressade personalen. Vi vill därför utveckla metoder för att skapa stabila vikariepooler inom förskolan och skolan.

- *Öka bemanningen, minska behovet av bemanningsföretag och gör kommunen till en attraktiv arbetsgivare.*
- *Inför Söderhamnsmodellen.*
- *Utveckla metoder för att säkerställa stabila vikariepooler inom förskola och skola.*

Jämlika och jämställda löner

För Vänsterpartiet är det viktigt att aktivt arbeta med lönestrukturerna i kommunen för ökad jämställdhet och jämlikhet. Otrygga arbetsvillkor, bristande arbetsmiljö och lågt löneläge förekommer i högre grad inom kvinnodominerade yrkesgrupper. I listan över yrkeskategorier med de lägsta lönerna kommer en mansdominerad grupp först på plats 13.

Vänsterpartiet vill därför se ett mål i Örebro kommun om att ingen kommunanställd ska kunna tjäna mer än tre gånger så mycket som den med lägst lön. Vi kallar modellen *Rättviselön*. Det är ett effektivt verktyg för att stegvis höja de lägsta lönerna och samtidigt minska klyftorna i samhället. Under föregående mandatperiod fick vi i Vänsterpartiet igenom höjningar av lönen för några av kommunens lägst betalda yrkesgrupper. För ökad jämställdhet i kommunen vill vi fortsätta arbetet med att minska lönegapet mellan de med högst och lägst lön. För oss är det viktigt att ha kvar denna satsning för att säkerställa en god arbetsmiljö för kvinnodominerade

yrkesgrupper i kommunen. Även om mer måste göras ser vi dessa satsningar som viktiga steg för att minska skillnaderna i arbetsvillkoren mellan kvinnor och män.

Behovet av personal inom omsorg, förskola och skola ökar. I dessa yrken är män kraftigt underrepresenterade. Vi behöver därför arbeta för att utjämna denna obalans vid rekrytering och förändra normen, något som skulle gynna jämställdheten i hela samhället. En jämnare könsfördelning skulle även med stor sannolikhet föra med sig bättre löner och arbetsvillkor. Målet att utjämna könsfördelningen inom dessa yrken behöver också avspeglas i utbildningar som rör dessa yrken.

- *Inför lönomodellen Rättviselön.*
- *Fortsätta arbeta för att höja lönen för de lägst avlönade yrkesgrupperna och därmed minska löneklyftorna.*
- *Jobba aktivt med yrkesutbildningar inom förskola och omsorg med målet att också nå fler män.*

Etablering och jämställd integration

Fler och billigare bostäder i blandade områden, likvärdig skola, utökad välfärd, sociala insatser, fler jobb och bekämpning av barnfattigdom är alla åtgärder som syftar till att det ska finnas plats och möjligheter för alla i Örebro kommun. I etableringen av nya invånare spelar vår välfärd en mycket stor roll, detta gäller inte minst SFI, vuxenutbildning, familjecentraler samt förskola och skola. Idag tar det i regel längre tid för nyanlända kvinnor att komma ut i arbete jämfört med män. En anledning till detta är att kvinnor generellt tar mer ansvar för barn och hushållsarbete vilket bland annat leder till att de går miste om viktig arbetslivserfarenhet och får en lägre pension. Vi vill därför se en mer jämställd integration där exempelvis kommunala yrkesutbildningar riktade till kvinnor kan vara en del.

Språkundervisning bör erbjudas från dag ett och där gör civila samhället och studieförbunden redan i dag ett bra jobb. Kommunens information ska finnas eller kunna översättas på flera språk så att örebroare i kommunen får sina rättigheter tillgodosedda på ett språk de behärskar fullt ut. Det är viktigt för de invånare som ännu inte lärt sig svenska tillräckligt bra och det är viktigt för rättssäkerheten att kommunen följer lagen när det handlar om att erbjuda tolk till den som behöver det i sina kontakter med kommunen. Vi behöver se till att de nationella minoriteter som finns i kommunen får den hjälp och stöd som de har rätt till samt att Örebro kommun, som faktiskt även räknar teckenspråket som en del av minoritetsspråken, ser till att ha ett särskilt fokus här.

Det är viktigt att vi tar hänsyn till de nyanlända barnens förutsättningar i skolarbetet och kompenserar med resurser i skolan. Barn som har genomgått trauma måste fångas upp och få stöd och hjälp via elevhälsan.

- *Se över möjligheten till kommunala yrkesutbildningar med integrerad språkundervisning inom kvinnodominerade yrken.*

- *På sikt utvärdera arbetet med SFI på familjecentralerna.*

Antirasistisk strategi

Vänsterpartiet har länge efterlyst en strategi för hur kommunen tänker följa upp det antirasistiska arbetet i bemötandet av örebroarna. I hållbarhetsprogrammet "Vårt hållbara Örebro" fastslås bland annat att rasism och diskriminering är två områden där kommunen behöver göra fler insatser. Idag ser vi hur en strukturell rasism stänger ute människor från arbetsmarknaden baserat på exempelvis namn eller utseende. För att motverka detta vill Vänsterpartiet införa anonymiserade jobbansökningar. Dessutom krävs det att alla verksamheter får utbildning och verktyg för att bedriva ett aktivt arbete mot rasism. Det bör genomföras en enkät som samtliga kommunala verksamheter ska använda sig av för att kartlägga den upplevda diskrimineringen i kommunen med målet att denna ska minska årligen.

- *Genomför försök med anonymiserade jobbansökningar i de tjänster som kommunen utlyser.*
- *Se över hur det kan införas ett strategiskt arbete mot rasism i kommunens verksamheter.*

Småföretagare, kvinnors företagande och generationsväxling

Kommunens småföretag är viktiga för Sveriges ekonomi och för sysselsättningen, men de är också viktiga för att hålla landsbygden och kommunens mindre bostadsorter levande. Genom att utöka stödet till Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen kan kommunen ta en mer aktiv roll i att stötta framtidens småföretagare.

Under de närmsta åren kommer en stor andel av svenska småföretagare att pensioneras. Vi ser att personer som vill bli egenföretagare i högre grad skulle kunna ta över befintliga företag om de fick rätt typ av stöttning. Det kan göras genom projekt som sammanför blivande företagare med företagare som söker efterträdare för att gynna generationsväxling eller genom samarbete med organisationer som gör detsamma. Vi vill även att kommunen erbjuder stöd till företag som med fördel kan ställas om till kooperativägda företag.

Vi vet att kvinnor generellt har det svårare att ta sig ut i näringslivet som företagare. Det är därför viktigt att stötta och uppmuntra kvinnligt företagande. Det kan göras genom att starta upp nätverk för kvinnor, men också om rådgivning och stöd.

- *Utveckla stöd och råd till småföretagare.*
- *Stötta arbetare att bilda och driva kooperativ.*
- *Samverka med organisationer som arbetar med att stötta småföretagare, kvinnors företagande och generationsväxling.*
- *Uppmuntra kvinnligt företagande med nätverkande och stöd.*

Minska arbetslösheten

Att ha ett arbete med en inkomst som går att leva på skapar både frihet, trygghet och en känsla av mening och sammanhang. Statens hårda neddragningar inom Arbetsförmedlingen har inneburit att de har lämpat över ansvaret på kommunen som behöver arbeta långsiktigt med arbetslösheten. Dessutom slog coronapandemin hårt mot de grupper som stod längst från arbetsmarknaden. Detta märks till viss del av än idag vilket har skapat ett större behov av satsningar för att stötta människor att ta sig ur arbetslösheten.

En grupp som står långt ifrån arbetsmarknaden är personer med utländsk bakgrund. För de personerna behöver kommunen underlätta möjligheten att få en fot på arbetsmarknaden genom till exempel praktikplatser och yrkesutbildningar. Kommunen behöver även arbeta aktivt för att motverka fördomar och rasism som gör det svårare för denna grupp att få jobb än andra grupper.

I kommunen råder brist på både arbetskraft och kompetens inom många välfärdsyrken. Förändringar i demografin tillsammans med kraftigt minskad invandring innebär att kommunen har färre personer i arbetsför ålder. För att säkra kompetensförsörjningen till framför allt välfärdsyrken bör särskilda insatser riktas mot att matcha arbetssökande med yrkesutbildningar. Genom tätare samverkan mellan kommunens bolag, näringslivet och kommunala verksamheter vill vi öka antalet arbetstillfällen kopplade till besöksnäring och turism. För att skapa fler sådana arbets- och praktiktillfällen behövs en plan för hur ett utökat samarbete kan utvecklas. För Vänsterpartiet är det dessutom viktigt att hela kommunen ska leva, därför bör även mindre orter i kommunen involveras i denna process.

- *Minska arbetslösheten bland personer med utländsk bakgrund genom praktikplatser och attraktiva yrkesutbildningar i kommunala bristyrken.*
- *Upprätta en plan för ökad sysselsättning inom besöksnäring och turism.*

Høj kompetensen i äldreomsorgen

Vänsterpartiet har drivit igenom en nationell satsning som brukar benämnas som *äldrelyftet*. I kommunen har det inneburit ett ordentligt kompetenslyft för personalen inom äldreomsorgen. Det är viktigt att vi fortsätter att bevara och utveckla denna kompetens genom fortsatta vidareutbildningar. Utöver det behöver personal ges spetskompetens inom viktiga områden som bidrar till att äldre får en bättre omvårdnad samtidigt som vi utvecklar det förebyggande arbetet i kommunen. Som ett stöd i det arbetet behöver kontaktytorna mellan regionens sjukvård och kommunens äldreomsorg öka. Att vidareutbilda personalen inom äldreomsorgen och ge dem spetskompetens ska vara en möjlighet genom en nära samverkan mellan Region Örebro län, Örebro kommun, Örebro universitet samt Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen.

- *Fortsätt vidareutbilda personal inom äldreomsorgen och skapa möjligheter att ge personal spetskompetens.*

Feriejobb - en första ingång i framtiden

Genom att tidigt komma ut i arbetslivet förbättras chanserna att få en egen försörjning som vuxen. När arbetslösheten är hög minskar tillgången till feriejobb. De senaste åren har Örebro kommun tagit emot cirka 3 000 ansökningar, samtidigt kan kommunen idag endast erbjuda cirka 2 000 feriejobb. Vi vill säkerställa att så många som möjligt ska få ett feriejobb och därför ser vi att det är viktigt att kommunen samarbetar med lokala näringsidkare för att kunna erbjuda så många feriejobb som möjligt, både privata och kommunala. Med feriejobb kan vi se till att den nuvarande generationen av unga ges möjlighet att ta sina första steg ut på arbetsmarknaden. På sikt vill vi även se över möjligheten att skapa en särskild garanti till feriejobb för personer med funktionsnedsättning.

- *I samverkan med privata näringslivet verka för att fler ungdomar ska få ett feriejobb.*
- *Se över möjligheten att utöka antalet feriejobb som kommunen erbjuder.*

Anställ teckenspråkig kompetens

Det är över tio år sedan Örebro kommun utropade sig till Europas Teckenspråkiga huvudstad. Trots att kommunen har en tydlig handlingsplan samt att den teckenspråkiga gruppen är en del av arbetet med svenska minoriteter är det få anställda som har teckenspråk som modersmål. I dag är många platsannonser formulerade på ett sätt som gör att döva hindras att söka. Det finns många som är döva eller hörselskadade som har värdefull kompetens från akademiska studier. Utöver det har den teckenspråkiga gruppen även kulturella kvalitéer som kommunen borde ta tillvara på. Vi vill att kommunen har möjlighet att, så långt det är möjligt, anställa teckenspråkig personal inom alla kommunala verksamheter. Kommunen behöver även anställa fler teckenspråkiga som kan jobba som teckenspråkstolkar. Kommunen behöver därför se till att ta tillvara befintlig kompetens utan att diskriminera den teckenspråkiga gruppen.

- *Så långt det är möjligt, gör platsannonser tillgängliga och sökbara för alla.*
- *Anställ mer teckenspråkig personal i kommunen.*
- *Anställ kommunala teckenspråkstolkar.*

Fritid

Långsiktig stöttning av folkbildningen

Folkbildningen spelar en viktig roll för demokratin och integrationen i vårt samhälle. Under de senaste åren har vi sett hur studieförbunden har växlat upp sin verksamhet för att göra folkbildningsinsatser för nyanlända som kommit till vår kommun. Studieförbunden har gjort ett viktigt och nödvändigt arbete i flyktingmottagandet men signalerna från dem är att de kan och vill göra mer. I en progressiv kommun kan folkbildningen få spela en större roll än den gör i dag. Den ger möjligheter för alla, även de som inte har någon högre utbildning, att vidareutbilda sig och bredda sin kompetens. Tack vare folkbildningen får både

unga och äldre, nya och gamla svenskar möjligheten att testa sina idéer, mötas och utveckla sig.

Vänsterpartiet höjer stödet till folkbildningen medan regeringen väljer att ta bort en tredjedel av statsbidraget. Vi vill även se ett utökat samarbete mellan folkbildning, kommun, studieförbund och högskolor. Även i det förebyggande arbetet kan folkrörelsen spela en viktig roll. Studieförbund och ideella föreningar har stora kunskaper om allt från integration till språk och hantverk. Många kulturutövare finns även inom studieförbunden och de är en viktig del om vi vill ha ett livskraftigt kulturliv. För oss är det viktigt att samla stor kompetens och stora nätverk för att nå ut brett och skapa vågor av förändring.

- *Öka stödet till folkbildningen.*
- *Utveckla samarbetet mellan kommunen, folkbildningen och andra viktiga aktörer i kommunen.*
- *Involvera folkbildningen mer i det socialt förebyggande arbetet.*

Synliggör och utveckla Örebro som kulturkommun

I en kommun som håller samman är det viktigt att alla kan ta del av och känner igen sig i kulturen. Det är viktigt att berättelsen om vår historia och nutid inkluderar både kvinnor, män och icke-binära men även nya och gamla svenskar. Det finns flera olika viktiga kulturella inslag i Örebro men en av de viktigaste är Kulturkvarteret. Där finns det stora möjligheter att tillgängliggöra kulturen och säkerställa att fler får ta del av den. För oss i Vänsterpartiet ska ekonomisk bakgrund eller tidigare kulturell erfarenhet inte stoppa invånare från att känna att de hör hemma på Kulturkvarteret.

Vi har i tidigare budgetförslag haft med progressiva satsningar på kulturen men på grund av minskat stöd från regeringen, som väljer att bortprioritera kulturen, behöver vi lägga varje krona på att säkerställa att grundläggande kulturverksamhet som bibliotek och kulturskolan kan finnas kvar framöver. Vi i Vänsterpartiet vill att Örebro utvecklas till en mer levande stadsmiljö. Örebro behöver ett centralt område, där alternativa kulturuttryck och civilsamhället får ta en större plats. När staden växer riskerar det fria kulturlivet att trängas undan. Vi ser därför ett stort behov av att skapa förutsättningar för kulturutövande som till exempel skateboard, lagliga graffitiväggar eller andra uttryck för det fria kulturlivet.

Vi vill även att fler ska få tillgång till Kulturkvarteret genom att öppna upp för fler typer av verksamheter. Tillgång till och möjligheten att utöva kultur för människor och kulturer samman vilket minskar upplevelsen av otrygghet och skapar en meningsfull tillvaro.

I den badhusutredning som kommunen har gjort, framkommer att det saknas en badanläggning i de norra delarna av staden. Ett badhus på norr skulle kunna bidra till att människor från olika stadsdelar möts och skapar ett annat flöde av människor i den delen av kommunen.

Vi vill även att barn, ungdomar och vuxna på landsbygden i högre grad ska kunna ta del av kultur. Vi vill därför utveckla konceptet med bokbussar men även tillgängliggöra Trainstations mobila fritidsgård.

- *Utred möjligheten att skapa förutsättningar för annat kulturutövande som till exempel skateboard, lagliga graffittiväggar eller uttryck för det fria kulturlivet på lämpliga platser i kommunen.*
- *Tillgängliggör Kulturkvarteret genom att öppna för fler typer av verksamheter.*
- *Undersök möjligheterna att bygga ett nytt badhus i norra Örebro.*
- *Utveckla konceptet med bokbussar.*
- *Tillgängliggör Trainstations mobila fritidsgård.*

Gör hela Örebro tillgängligt för alla

Det är viktigt att Örebro är tillgängligt för alla. Tillgängligheten måste garanteras för att alla ska kunna delta och nyttja sina demokratiska rättigheter och för att alla ska ha möjlighet att arbeta i Örebro kommun. Förutom att det bör göras en tillgänglighetskartläggning inom kommunen vill vi att Örebro kommun ska tydliggöra tillgängligheten för personer med funktionsvariationer vid bokningar av lokaler.

Under förra mandatperioden stängdes åtskilliga toaletter ner i väntan på en utredning av behov och olika former av offentliga toaletter. Vi motsatte oss beslutet och anser att vi behöver se över antalet toaletter för att snabbt säkerställa en god tillgång i hela staden. Vi vill att alla kommunens offentliga toaletter ska vara avgiftsfria.

- *Gör en kartläggning av tillgängligheten i Örebro kommun.*
- *Alla offentliga toaletter ska vara avgiftsfria.*
- *Säkerställ en högre tillgänglighet av offentliga toaletter.*

Trygghet i stadsmiljö och parker

Som ett feministiskt parti vill vi att kommunen följer en feministisk stadsplanering. Många människor, främst kvinnor och hbtqi-personer upplever vissa miljöer både i kommunen och staden som otrygga. Genom ett insamlingsarbete av information om upplevt otrygga platser i kommunen kan vi granska den fysiska miljön. Alla invånare ska ha möjlighet att rapportera och identifiera otrygga platser via exempelvis kommunens hemsida eller en app. Vi vill att kommunen åtgärdar de brister som framkommer, exempelvis röjning av buskage och bättre belysning.

I vissa lekparker och pulkabackar kan barn inte leka under vinterhalvåret på grund av att det är för mörkt. Vi vill att parker, lekparker och pulkabackar har belysning som möjliggör att barn och vuxna kan röra sig på dessa platser även vintertid och att de perspektiven tas i beaktande vid nybyggen och renowingar av dessa miljöer.

- För en aktiv medborgardialog vid stadsplanering samt ha ett tydligt genusperspektiv för att säkerställa en feministisk och hbtqi-inkluderande stadsplanering.
- Skapa trygghet i kommunen genom kartläggning av otrygga miljöer och snabba åtgärder.
- Säkerställ bättre belysning i parker, lekparkar och pulkabackar.

Bryt social isolering

Det finns flera exempel i forskningen som visar att äldre mår sämre av ensamhet. I Örebro finns många äldre som är ensamboende eller som vårdar sina anhöriga och som upplever social isolering. Denna isolering har ökat markant den senaste tiden, det är därför viktigt att vidta åtgärder för äldres folkhälsa och livskvalitet. Vänsterpartiet initierade 2017 ett projekt för olika typer av sommaraktiviteter för seniorer och personer med funktionsnedsättning. Vi vill se över möjligheten att ha sommaraktiviteter, till exempel teaterföreställningar eller kolloverksamhet. Som ett steg i ständigt pågående nedskärningar inom äldreomsorgen togs viktiga förebyggande insatser riktade mot äldre bort. Vänsterpartiet ser inte bara de långsiktiga problemen med att göra besparingar i nutid som skapar stora hål på sikt utan främst att dessa besparingar tydligt slår mot äldre med låga pensioner. Vi vill se över möjligheten att återinföra dessa viktiga verksamheter.

- Se över möjligheten att utveckla sommaraktiviteter för seniorer och personer med funktionsnedsättning.
- Se över möjligheten att återinföra viktiga förebyggande verksamheter.

Bibliotek för livslångt lärande

Det har tidigare funnits biblioteksfilialer i Baronbackarna och Varberga. Dessa är för tillfället stängda, för bland annat ombyggnationer. Beskedet från styrande partier är att biblioteken ska återöppnas snarast. De boende i Baronbackarna och Varberga har nu varit utan bibliotek i flera år. Vänsterpartiet vill att arbetet prioriteras och att biblioteken återöppnas omgående.

- Biblioteksfilialerna i Baronbackarna och Varberga ska återöppnas omgående.

Jämlika fritidsgårdar

Att ge våra ungdomar en meningsfull fritid är en av de viktigaste investeringar vi kan göra. Fritidsgårdar har stor betydelse och ger möjlighet att utveckla kontakter med andra barn, ungdomar och vuxna förebilder. Alla ungdomar bör erbjudas att delta i fritidsgårdarnas aktiviteter och vi måste bli bättre på att säkerställa att verksamheten ger alla samma möjligheter oavsett vilka förutsättningar de har. Alla ska ha god tillgång till en fritidsgård, oavsett var de bor i Örebro kommun, därför bör vi se över möjligheten att använda till exempel skollokalerna som inte nyttjas under sen eftermiddag och kväll men även utreda behovet av fler fritidsgårdar.

Arbetet med jämlikhet har påbörjats på flera av våra fritidsgårdar. Jämlikhetsarbete ska vara närvarande i verksamheten och det är viktigt att kommunens resurser fördelas lika till alla oavsett bland annat könsidentitet. Idag finns det hbtqi-ungdomar som inte känner sig trygga och delaktiga i den ordinarie fritidsgårdsverksamheten. Det är viktigt att personalen på fritidsgårdarna arbetar aktivt för att inkludera alla eller skapar förutsättningar för separatistiska

eller tematiska mötesplatser. Det skulle kunna handla om att ha olika teman som exempelvis dans, spel eller motorkultur. Som en del i det arbetet förutsätter vi att fritidsgårdarnas verksamhet planeras enligt gender budgeting.

- *Utreda behovet av fler fritidsgårdar.*

Jämställd idrott

Breddidrotten är viktig för en bättre folkhälsa och för att skapa naturliga mötesplatser för invånare från olika delar av kommunen. Vänsterpartiet anser därför att delar av det stöd som idag läggs på elitidrotten och på Örebrokompaniet ska omfördelas och delas ut till idrottsföreningar i kommunen som bedriver verksamhet för alla invånare. Under pandemin var det flera föreningar som gick omkull och därför är det extra viktigt att stötta föreningar som finns kvar. Elitklubbarna borde ha som uppdrag att inspirera unga och gamla idrottsutövare att börja, fortsätta och utvecklas inom den specifika idrotten, framförallt tjejer och kvinnor.

- *Omfördela medel från elitidrotten till breddidrotten.*
- *Marknadsföringsstödet till idrotten ska fördelas i enlighet gender budgeting.*

Bilaga

Driftbudgetramar

Kommunfullmäktige inkl. Stadsrevisionen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	17,070
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Förändrade förutsättningar inför 2025	0,234
Pris/index fördelas i april 2025	
Ram 2025	17,304
Förskolenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1172,541
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	34,300
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Demografisk förändring - minskat antal barn förskola	-43,000
Satsning FSK	27,000
Volymkompensation lokalförsörjning kan avropas i takt med tillträde (6,0 mnkr)	
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,059
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-31,500
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-4,600
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Satsning fsk	16,000
Satsning införande 6 tim	7,330
Ram 2025	1 178,130

Grundskolenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	2508,469
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	65,900
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Demografisk förändring - minskat antal elever grundskola	-23,800
Satsning grundskola	15,000
Volymkompensation lokalförsörjning kan avropas i takt med tillträde (6,3 mnkr)	
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,221
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-61,100
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-9,900
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Satsning frukost i skolan	2,000
Satsning grundskolan	10,000
Ram 2025	2 506,790
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1315,786
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	25,800
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Demografisk förändring - ökat antal elever gymnasieskola	20,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,091
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-22,900
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-5,200
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Återinföra Örebronormen	6,000
Demografisk förändring - ökat antal elever gymnasieskola	5,000
Ram 2025	1 344,577

Funktionsstödsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 226,667
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	24,400
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Volym	23,700
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,054
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-22,100
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-4,800
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Satsning personal	10,000
Satsning införande 6 tim	7,330
Ram 2025	1 265,251

Socialnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	685,723
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	10,000
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Volym	40,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,019
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-8,800
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-2,700
Omställning, tidsbegränsad	30,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Satsning socialt förebyggande arbete	21,300
Ram 2025	775,542

Vård- och omsorgsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 980,336
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	45,90
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-11,00
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,14
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-41,70
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-7,70
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Satsning införande 6 tim	7,330
Satsning personal	20,000
Ram 2025	2 003,306
Bygg- och miljönämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	26,353
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	1,200
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,002
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-1,000
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-0,100
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	26,455

Kultur- och fritidsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	426,688
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	5,400
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-4,537
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,767
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-5,000
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-1,700
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Satsning höjda bidrag till Föreningar/Studieförbund	10,000
Ram 2025	431,618
Markplanerings- och exploateringsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	90,168
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	2,200
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	2,540
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-2,100
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-0,400
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Gröna satsningar	10,000
Ram 2025	102,408

Teknik- och servicenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	258,780
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	4,500
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-0,500
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	5,091
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-3,800
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-1,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	263,071
Valnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	3,863
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,000
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-3,690
Ram 2025	0,173
Överförmyndarnämnden	
Ram 2023 april	20,640
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,300
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-0,300
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	20,640

Kommunstyrelsen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	891,772
Kommunledning	
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Kommunledningsförvaltningen	
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	13,100
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,110
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-12,200
Effektiviseringskrav 2025	
Medfinansiering till utvecklingsmedel digitalisering	-1,900
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Minskat antal konsulter	-30,000
Minskade politikerarvoden	-5,000
Nedläggning Örebro Airport AB	-17,500
Fler fastanställda i välfärden	-5,000
Avsluta LOV/LOU i välfärden	-30,000
Återbruk i alla led	-2,000
Kommungemensamt	
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-28,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0
Pris/index fördelas i april 2025	
Utvecklingsmedel digitalisering	40,000
Effektiviseringskrav 2025	-33,000
Minska antal höga chefer	-10,000
Ram 2025	813,393

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	373,471
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	-233,000
Justeringar inför 2025	
Tillägg utrymme för oförutsedda behov inkl återföring tidsbegränsade anslag	7,288
Tillägg utrymme för oförutsedda behov - KS utskott	0,098
Tillägg utrymme för volym	0,800
Ökat utrymme för överfört resultat från 4 mnkr till 7 mnkr	3,000
Tillägg utrymme för generella kostnadsökningar	396,824
Tillägg utrymme för KS-finansiering - investeringsprogram	74,911
Tillägg utrymme för oförutsedda behov	20,000
Ram 2025	643,392
Finansiering	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	-356,413
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Förändringar i pensionskostnader och personalförsäkringsnetto	-117,233
Revidering kapitalkostnader - aktiverade investeringar	-18,222
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	-8,594
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	194,400
Ram 2025	-306,062
Driftbudgetramar - verksamhetens intäkter och kostnader	11 075,988